

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 764/2014-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o., Športová 29, Štúrovo, a obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“, Šarkaň, zastúpených advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 26/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o. a obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“ na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 26/2005 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 26/2005 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. Obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o. a obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“ priznáva finančné zadostučinenie v sume každej po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je im Okresný súd Levice povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Levice je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o. a obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“ trovy právneho zastúpenia spolu v sume 360,19 € (slovom tristošesťdesiat eur a devätnásť centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Jany Fridrichovej, Jakubovo námestie 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovujú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. septembra 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o., Športová 29, Štúrovo (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“), a obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“, Šarkaň (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“, spolu ďalej aj „sťažovateľky“), zastúpených advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 26/2005.

Sťažovateľky v sťažnosti uviedli:

«Dvanásť subjektov (z toho obaja sťažovatelia) si koncom r. 2004, začiatkom r. 2005 uplatnilo pred Okresným súdom Bratislava III žalobami svoje nároky na zaplatenie dodaného tovaru (surového kravského mlieka). Oponentmi boli v značnej koordinácii, ba v zhode postupujúce dve firmy: [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]...

Z obáv o reálnu vymožitelnosť nárokov, rozhodli sa žalobcovia (ako veritelia [REDAKOVANÉ]) odporovať prevodu dvoch výrobných areálov z majetku firmy [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ]). Konzumentom benefitov z tejto transakcie bola firma [REDAKOVANÉ]...

Žaloba bola (aj obomi sťažovateľmi podaná k OS Bratislava III dňa 12. 01. 2005. Simultánne bolo požiadané aj o nariadenie „blokačného“ predbežného opatrenia. Podanie žalobcov (v ich rámci aj dnešných sťažovateľov) bolo postúpené z dôvodu miestnej príslušnosti na OS v Leviciach. OS v Leviciach (ktorý spisom disponoval od apríla 2005) návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nevyhovel (uznesením č. 16 Cb 26/2005 z 01. 06. 2005)... Žalobcovia sa odvolali, no neúspešne (k tomu uznesenie KS v Nitre č. 26 Cob 163/2005 z 25. 11. 2005)...

V októbri 2006 žalobcovia požiadali OS v Leviciach o procesný pokrok v konaní č. 16 Cb 26/2005. Pojednávanie bolo potom vytýčené na 08. 03. 2007. Deň pred pojednávaním však žalovaná [REDAKOVANÉ] oznámila, že ustanovená advokátka je práceneschopná. Súdny termín bol stornovaný. Podobná situácia sa opakovala vo vzťahu k vytýčenému pojednávaniu na 16. 04. 2007. Čas od konca januára 2006 do júna 2007 plynul na OS v Leviciach procesne neefektívne. Od januára 2006 do marca 2007 bol OS v Leviciach pasívny, v prietahoch...

Potom sa v priebehu rokov 2007 a 2008 pojednávalo. Súd pomaly overoval tvrdenia žalobcov a počúval oponentúru [REDAKOVANÉ]. Nebola badateľná žiadna koncepcia vedenia sporu a súd nerešpektoval bazálne pravidlá OSP...

Koncom roka 2008 zmenili žalobcovia právne zastúpenie a vo februári 2009 - vzhľadom na cedovanie pohľadávok uskutočnené medzi žalobcami - požiadali o zmenu účastníctva (na strane žalobcov). Žalobcami mienili ostať [REDAKOVANÉ] a firma RAFEX...

OS v Leviciach procesnému návrhu žalobcov uznesením č. 16 Cb 26/2005 z 01. 10. 2009 vyhovel...

Krajský súd v Nitre (uznesením č. 15 Cob 233/2009 z 29. 01. 2010) však zrušil cit. uznesenie OS v Leviciach o zámene účastníkov sporu na strane žalobcov. Vyjadril sa, že firma RAFEX je zrušená a jej likvidátor nemá právo uzatvárať zmluvy o cedovaní pohľadávok. Spis bol na OS v Leviciach vrátený v marci 2010.

Je faktom, že voči cit. uzneseniu KS v Nitre č. 15 Cob 233/2009 z 29. 01. 2010 žalobcovia podali dovolanie...

NS SR... naše dovolanie odmietol... Hovoríme o uznesení NS SR č. 3 Obdo 36/2010 z 07. 06. 2011 (vydanom na základe žalobcami podaného dovolania voči uzneseniu KS v Nitre č. 15 Cob 233/2009 z 29. 01. 2010)...

Nevideli sme a nevidíme v otázke zámeny účastníkov na strane žalobcov (po postúpení ich pohľadávok) žiadny moment výraznej právnej a faktickej zložitosti veci.

Listom z 22. 11. 2011 upozornili žalobcovia OS v Leviciach, že o zmene účastníkov sporu na strane žalobcov ešte stále nie je na úrovni OS v Leviciach rozhodnuté. Žalobcovia/stážovatelia predložili OS v Leviciach zmluvu o budúcom cedovaní svojich pohľadávok z 04. 04. 2005, aby tak scelili pohľad na problém. Reakciou OS v Leviciach bolo vydanie uznesenia č. 16 Cb 26/2005 z 27. 12. 2011. Žiaľ, OS v Leviciach prevzal - podľa nášho názoru chybnú - argumentáciu KS v Nitre o nemožnosti, aby likvidátor obchodnej spoločnosti uzatvoril zmluvu o postúpení pohľadávky (prítom existencii pactu de contrahendo z 04. 04. 2005 Okresný súd v Leviciach ignoroval). Voči uzneseniu OS v Leviciach č. 16 Cb 26/2005 z 27. 12. 2011 sa žalobcovia odvolali. KS v Nitre uznesením č. 15 Cob 32/2012 z 26. 03. 2012 cit. uznesenie OS v Leviciach potvrdil. Opakovane dôvodil, že likvidátor obchodnej spoločnosti môže nové zmluvy uzatvárať len v súvislosti s ukončením nevybavených obchodov (existenciou zmluvy o budúcej zmluve z 04. 04. 2005 sa vôbec prítom ani Krajský súd v Nitre nezaoberal). Tejto argumentácii čelili žalobcovia podaním podnetu na Generálnu prokuratúru SR, no bez efektu.

Cca. dva a pol roka (od októbra 2009 do marca 2012) proces „zamrzol“ pre peripetie okolo pozícií žalobcov (v tejto súvislosti platí, že žalobcom nemôže byť právne korektne urobená žiadna výčitka)...

Dňa 04. 12. 2012 sa malo na pôde OS v Leviciach pojednávať. Obdobie od mája 2012 do decembra 2012 je obdobím jednoznačných prietahov v konaní. Žalobcovia ale

očakávali pozitívne rozhodovanie KS Ba o ich nárokoch a to mienili argumentačne použiť v predmetnom spore pred OS v Leviciach. Žiadali preto pojednávanie odročiť. Pojednávať sa potom na pôde OS v Leviciach malo 29. 10. 2013. Súdu sme listom z 10. 10. 2013 oznámili, že sme vyčerpali argumentáciu, žiadame rozhodnúť v merite kauzy, a to i v našej neprítomnosti. Súd 24-minút pred pojednávaním oznámil našej procesnej strane mailom, že termín stornoval a pridal nepochopiteľné odôvodnenie, že nevie predvolanie doručiť žalobcovi v 12. rade.

Keď sme si uvedomili, že súd ešte stále nedisponuje zmluvou o prevode areálu v Krupine, upozornili sme na tento fakt listom z 09. 12. 2013.

Podaním z 10. 12. 2013 sme súdu predložili ucelený pohľad na meritum kauzy, ako aj precizované znenie alternatívneho petitu. Involвовaná množina drobných farmárov (okrem firmy RAFEX) - ktorým dlhoročné vedenie súdneho procesu spôsobuje až extrémne problémy - sa súčasne rozhodla cedovať svoje pohľadávky na firmu AGROVAŽAN.

Celkovú nekonceptnosť vedenia súdneho procesu č. 16 Cb 26/2005 z pozície OS v Leviciach ilustruje list (novej zákonnej sudkyne) z 09. 04. 2014. To, aby po deviatich (!!!) rokoch činnosti prvostupňový súd začal zisťovať, či existuje elementárna báza pre daný typ žaloby (teda či žalobcovia majú voči [REDAKOVANÉ] vymáhateľné pohľadávky), patrí k exorbitantným prejavom neefektívnej práce justície.

Koncom apríla 2014 bolo žalobcom doručené uznesenie č. 16 C 26/2005 z 22. 04. 2014 o pripustení zámeny žalobcov. Po opakovaných urgenciách sme sa v júli 2014 dozvedeli, že náš procesný oponent voči tomuto uzneseniu odvolanie nepodal, resp. cit. uznesenie sa stalo právoplatné. Nemáme žiadnu informáciu o procesnom prograse a nevidíme žiadnu záruku efektívneho vedenia procesu na pôde OS v Leviciach. Od r. 2005 dodnes nenastal stav právnej istoty. Žalobcom nie je poskytnutá súdna ochrana a je porušené ich právo na spravodlivý proces.

„Čaša trpezlivosti“ žalobcov/sťažovateľov pretiekla, keď dostali list OS v Leviciach z 12. 08. 2014. V deviatom roku súdneho procesu prvostupňový súd vyzval žalobcov, aby predložili súdu zmluvu, ktorú uzatvoril žalovaný subjekt s tretím subjektom (dlžníkom žalobcov!) na škodu žalobcov...»

Sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Leviciach v konaní vedenom pod sp. zn.: 16 Cb 26/2005 porušil právo obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“ a obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o. aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu v Leviciach sa v konaní vedenom pod sp. zn.: 16 Cb 26/2005 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Obchodnej spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“... sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 17.000,- €..., ktoré je Okresný súd v Leviciach povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Obchodnej spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o... sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 17.000,- €..., ktoré je Okresný súd v Leviciach povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd v Leviciach je povinný uhradiť spoločnosti RAFEX s. r. o. „v likvidácii“... a spoločnosti AGROVAŽAN s. r. o... spoločne a nerozdielne trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Jany Fridrichovej...“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 764/2014-21 z 10. decembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľiek v senáte ústavného súdu v zložení Peter Brňák (predseda senátu), Marianna Mochnáčová (sudkyňa) a Milan Ľalík (sudca). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2015 účinného od 1. marca 2015 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Marianna Mochnáčová (predsedníčka senátu), Peter Brňák (sudca) a Milan Ľalík (sudca). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 1643/14 zo 14. januára 2015 uviedol:

„Dňa 07. 02. 2005 bol spis, ktorého sa sťažnosť týka postúpený tunajšiemu súdu ako miestne príslušnému. Ako vyplýva zo spisového materiálu, ešte v roku 2005 bol podaný návrh na nariadenie predbežného opatrenia. V dôsledku sťažovateľmi podaného odvolania sa spis nachádzal do 27. 01. 2006 na odvolacom súde. Je pravdou, že od tohto obdobia až do 13. 12. 2006 bol tunajší súd vo veci nečinný. Dňa 27. 10. 2006 došlo k zmene zákonného sudcu, ktorý vo veci riadne konal, vytyčoval termíny pojednávania a zabezpečoval listinné dôkazy. Po dobu viac ako 10 mesiacov (02. 08. 2010 - 17. 06. 2011) sa spis nachádzal na základe podaného dovolania sťažovateľmi na Najvyššom súde SR Bratislava. Po jeho vrátení na tunajší súd bola vec z dôvodu odchodu v poradí tretieho zákonného sudcu pridelená súčasnej zákonnej sudkyňi. Táto vo veci priebežne koná, vytyčuje termíny pojednávania, zabezpečuje dôkazy a rozhoduje o procesných návrhoch účastníkov, nakoľko v dôsledku odvolania sťažovateľov (zamietnutie návrhu na zmenu účastníka konania) sa spis nachádzal na Krajskom súde Nitra (od 13. 02. 2011 do 03. 05. 2011) a v dôsledku žiadosti Krajskej prokuratúry v Nitre bol tejto spis zapožičaný (od 12. 12. 2012 do 30. 01. 2013 a opätovne od 20. 02. 2013 do 09. 05. 2013) za účelom posudzovania dvoch podnetov na podanie mimoriadneho dovolania zo strany sťažovateľov, v dôsledku čoho nemohol súd v týchto obdobiach vo veci vykonávať žiadne úkony.

Okresný súd Levice nesúhlasí s tým, že v období od mája 2012 do decembra 2012 vznikli v danej veci prieťahy v konaní, nakoľko súčasná zákonná sudkyňa vo veci priebežne vykonávala úkony, vynímajúc obdobie, v ktorom čerpala riadnu dovolenku, resp. bola práceneschopná.

S poukazom na celkovú dĺžku konania a skutočnosť, že v predmetnej veci súd meritórne od roku 2005 ešte ani raz nerozhodol máme za to, že konanie je poznačené prieťahmi, avšak objektívneho charakteru.

V prípade, že Ústavný súd SR dospeje k záveru, že bolo porušené ústavné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov žiadame, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila ich vznik. Tiež je potrebné uviesť, že k dĺžke konania nepochybne prispela skutočnosť, že sťažovatelia opakovane

požiadali o odročenie pojednávania, ich právna zástupkyňa sa na pojednávania nedostavuje, po 9 rokoch požiadala o zmenu petitu. Počas konania sťažovateľa podali veľký počet procesných návrhov, o ktorých musel súd rozhodnúť. Zároveň v dôsledku opravných prostriedkov sťažovateľov bol spis opakovane predkladaný odvolaciemu resp. dovolaciemu súdu. Ako je zrejmé zo spisového materiálu, súd si sám zabezpečuje listinné dôkazy, na ktoré sa sťažovateľa v konaní odvolávajú, avšak nimi nedisponujú.

S poukazom na uvedené objektívne dôvody, ktoré mali za následok prieťahy v konaní žiadame, aby Ústavný súd SR vyššie uvedené skutočnosti pri rozhodovaní vzal do úvahy a v prípade priznania finančného zadosťučinenia sťažovateľom toto nepriznal v plnej požadovanej výške s poukazom na správanie sa samotných sťažovateľov, ktorí prispeli k celkovej doterajšej dĺžke konania.“

Sťažovateľky sa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadrili k stanovisku okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 28. januára 2015 a zotrvali na dôvodnosti svojej sťažnosti.

Okresný súd, ako aj právna zástupkyňa sťažovateľiek vo svojich vyjadreniach ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľky sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľiek.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet posudzovaného konania (určenie neúčinnosti právneho úkonu – odporovanie právnomu úkonu) sa po skutkovej a právnej stránke javí zložitým v súvislosti s počtom navrhovateľov (12) a opakovanými návrhmi na pripustenie zámeny účastníkov na strane navrhovateľov z dôvodu postupovania práv medzi nimi, ako aj v súvislosti so zmenou pôvodného navrhovateľmi navrhovaného petitu návrhu.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zistil okolnosti, ktorými sťažovateľky čiastočne prispeli k predĺženiu namietaného konania, keď opakovane robili procesné návrhy, ktoré si vyžadovali vydávanie procesných rozhodnutí, proti ktorým boli následne podávané odvolania, resp. dovolania. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že pri hodnotení postupu sťažovateľiek bral do úvahy to, že ako účastníci konania mali nesporne právo na procesné úkony, ktoré urobili, avšak ak v dôsledku uplatnenia ich procesných práv došlo k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). Uvedené okolnosti ústavný súd zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 16 Cb 26/2005 vyplýva, že návrhom na začatie konania doručeným Okresnému súdu Bratislava III 12. januára 2005 sa 12 navrhovateľov (medzi nimi sťažovateľka v 1. rade ako navrhovateľka v 1. rade a sťažovateľka v 2. rade ako navrhovateľka v 5. rade) domáhali proti odporcovi [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „odporca“) neúčinnosti právneho úkonu (odporovanie právneho úkonu). Konanie o tomto návrhu bolo vedené Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 22 Cb 7/2005 a po zmene obvodov súdov bolo konania od 7. februára 2005 vedené miestne príslušným okresným súdom pod sp. zn. 16 Cb 26/2005.

Meritórnemu prerokovaniu veci predchádzalo rozhodovanie o návrhu navrhovateľov (teda aj sťažovateľiek) na vydanie predbežného opatrenia, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením z 1. júna 2005, teda do necelých štyroch mesiacov od času, keď vo veci začal konať (7. februára 2005), tak, že tento návrh zamietol ako nedôvodný. V ďalšom období konania vo veci rozhodoval Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní navrhovateľov proti zamietavému uzneseniu okresného súdu, ktoré vyhodnotil ako nedôvodné a svojím uznesením z 25. novembra 2005 potvrdil odvolaním navrhovateľov (aj sťažovateľiek) napadnuté uznesenie okresného súdu. Spis bol okresnému súdu vrátený 27. januára 2006. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že postup okresného súdu sa v danom období nevyznačoval nečinnosťou, ktorú by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

V ďalšom období namietaného konania (od 27. januára 2006 do 29. januára 2010) okresný súd vo veci nariadil sedem pojednávaní a na troch z nich (konaných 4. júna 2007, 14. februára 2008, 25. septembra 2008) bola vec aj meritórne prerokovaná. V tomto období okresný súd uznesením z 1. októbra 2009 vyhovel návrhu navrhovateľov na zmenu účastníkov na strane navrhovateľov na základe postúpenia práv, avšak uznesenie bolo zrušené na základe odvolania odporcu uznesením krajského súdu z 29. januára 2010.

Vzhľadom na uvedené hodnotí ústavný súd toto obdobie ako konanie charakterizované čiastočne menej koncentrovaným a efektívnym postupom okresného súdu.

Obdobie od 29. januára 2010 až do októbra 2013 v namietanom konaní sa vyznačuje opakovaným predkladaním spisu krajskému súdu na odvolacie konanie, Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na dovolacie konanie a Krajskej prokuratúre v Prešove na posúdenie podnetov sťažovateľiek na podanie mimoriadneho dovolania, pričom z obsahu spisu vyplýva, že tieto sťažovateľkami iniciované riadne i mimoriadne opravné prostriedky boli posúdené ako nedôvodné. Najvyšší súd uznesením zo 7. júna 2011 odmietol dovolanie navrhovateľov proti uzneseniu krajského súdu z 29. januára 2010, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu o pripustení zámény účastníkov na strane navrhovateľov. Okresný súd o návrhu navrhovateľov na pripustenie zámény účastníkov na strane navrhovateľov opätovne rozhodol uznesením z 27. decembra 2011 tak, že návrh na zámenu zamietol. Na odvolanie sťažovateľiek krajský súd uznesením z 26. marca 2012 potvrdil uznesenie okresného súdu z 27. decembra 2011. Spis bol dvakrát v decembri 2012 a vo februári 2013 zasielaný Krajskej prokuratúre v Nitre pre účely posúdenia podnetov sťažovateľiek na podanie mimoriadneho dovolania. Zároveň v tomto období konania bol termín pojednávania určený na december 2012 zrušený na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľiek a pojednávanie nariadené na október 2013 bolo zrušené pre chyby v doručovaní. Uvedené dôvody brániace okresnému súdu v namietanom konaní pokračovať v efektívnom procesnom postupe smerujúcom k meritórnemu rozhodnutiu v danej veci ústavný súd vyhodnotil ako objektívne.

V decembri 2013 došlo k postúpeniu práv desiatich navrhovateľov (okrem sťažovateľky v 2. rade) na sťažovateľku v 1. rade, čo vyvolalo potrebu ďalšieho procesného rozhodovania. Okresný súd následne uznesením z 22. apríla 2014, právoplatným 15. mája 2014, pripustil zámenu účastníkov na strane navrhovateľov tak, že účastníkmi konania na strane navrhovateľov zostali len sťažovateľky. Ďalším uznesením z 21. mája 2014, právoplatným 30. mája 2014, okresný súd nepripustil vstup spoločnosti [REDAKOVANÉ] do konania na strane odporcu. Tretím uznesením z 11. novembra 2014 okresný súd pripustil

sťažovateľkami navrhovanú zmenu návrhu. Pojednávanie vo veci sa konalo 20. novembra 2014, na ktorom bola vec podrobne meritórne prerokovaná a ktoré bolo odročené na 19. február 2015. Okresný súd v uvedenom období podľa názoru ústavného súdu postupoval efektívne a koncentrovane s cieľom odstrániť právnu neistotu sťažovateľiek.

Ústavný súd po posúdení všetkých okolností danej veci dospel k záveru, že aj keď z jednotlivito vyhodnotených období posudzovaného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 16 Cb 26/2005 ustálil nekonzentrováný postup okresného súdu len v období od 27. januára 2006 do 29. januára 2010, aj to len čiastočne, samotná dĺžka posudzovaného konania v trvaní desiatich rokov bez právoplatného skončenia veci odôvodňuje záver o porušení sťažovateľkami základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Ústavný súd v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľky žiadali o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 17 000 € každej z nich z dôvodov uvedených v sťažnosti poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € každej zo sťažovateľiek za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na celkovú dobu posudzovaného súdneho konania, jeho priebeh, správanie sťažovateľiek a na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých prieťahoch v posudzovanom konaní.

Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľky žiadali priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľky boli vo veci úspešné, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľkám, ktoré boli vo veci namietaných porušení ich práv úspešné, vznikli trovy konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 € (za 2 úkony urobené v roku 2014). Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) tak, že každej zo sťažovateľiek priznal za jeden úkon vykonaný v roku 2014 sumu 134 €, čo po znížení o 50 % predstavuje sumu 67 €, a podľa § 13 ods. 2 vyhlášky spolu predstavuje sumu 268 €, k tomu režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony pri každej z dvoch sťažovateľiek v sume po 8,04 €, čo celkovo predstavuje sumu 300,16 €. Vzhľadom na to, že advokátka sťažovateľiek je platiteľom dane z pridanej hodnoty, k trovám právneho zastúpenia sťažovateľiek je potrebné pripočítať daň z pridanej hodnoty 20 % v sume 60,03 €, čo spolu predstavuje trovy právneho zastúpenia v sume 360,19 €.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľiek (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2015